

Onder ons

Diederik van Heemstra (70), gepensioneerd arts, over zijn middelste dochter, theatermaker, schrijver en dichter Marjolijn van Heemstra (40).

Door Maud Beucker Andrae · Fotografie: Alek

'Haar gedichten spreken mij het meest aan en elke dag lees ik er wel een'

Lees verder op pagina 14 ➔

Onder ons

Toen Marjolijn op de basisschool zat, had ze zich een truc aangeleerd: andersom praten. Hele zinnen en verhalen sprak zij moeiteloos omgekeerd uit. Voor de leek, de normale mens, onverstaanbaar. Haar taalgevoel, dat ze nu gebruikt in haar theaterwerk en gedichten, uitte zich dus al vroeg.

'Dat ze godsdienstwetenschappen wilde studeren na de middelbare school kwam best als een verrassing, maar achteraf is het heel logisch. Ze is in alles niet zozeer op zoek naar het wat, als wel naar het waarom. Ze stelde als kind ook veel vragen, was al heel jong milieubewust. Bovendien was ze geëngageerd en kon ze niet tegen onrecht. Het boterde dan ook niet altijd tussen Marjolijn en de schoolleiding van de strenge basisschool waar ze op zat. Haar moeder en ik hadden die school uit praktische redenen gekozen voor haar en haar zussen: het was twee minuten lopen. Maar Marjolijns moreel botste met wat die school uitdroeg.'

'Ik heb als kinderarts altijd heel hard gewerkt, ook toen de kinderen jong waren. Zodoende heb ik behoorlijk wat gemist van hun ontwikkeling. Dat is geregeld een thema, ook nu nog, als we ouderwets met z'n vijven aan de keukentafel zitten. Het wordt me niet in dank afgenomen. Ik compenseer het misschien een beetje door samen met mijn vrouw veel op de kleinkinderen te passen, hoewel dat absoluut geen goedmakertje is. We helpen de kinderen graag uit de brand en genieten er ook van.'

'De adellijke achtergrond van de familie, via mijn lijn, heeft nooit een grote rol gespeeld in ons leven. Wel wilden mijn dochters graag meedoen aan sommige evenementen, zoals het debutantenbal en dansles speciaal voor jonkvrouwen en andere adel. Dat deden ze meer uit antropologisch oogpunt, nieuwsgierigheid naar dat soort mensen, dan vanwege iets anders. Mijn vrouw en ik vonden het prima, maar jaagden het niet per se aan. Ik vind de adellijke titel vooral onhandig, want in het buitenland snappen ze nooit hoe je heet. Maar het uit je paspoort laten halen, is schijnbaar een heel gedoe.'

FAMILIEHISTORIE

Marjolijn van Heemstra (40) is schrijver en theatermaker. Ze werd geboren in Amsterdam en groeide op in Capelle aan den IJssel. Ze heeft een oudere zus, Anneloor (42), en een jonger zusje, Jetske (37). Haar moeder, Ineke, werkte als GZ-psycholoog en vader Diederik als kinderarts.

In 2009 kwam Van Heemstra's eerste dichtbundel uit. Haar meest recente bundel is 'Reistijd, bedtijd, ijsijd' (2020). Ze schreef korte tijd columns voor NRC en lange tijd voor Trouw, maakte vijftien theatervoorstellingen, waaronder 'Lawrence of Arabia' en 'Stadsastronaut', allebei uit 2019. Sinds dat jaar is ze ook correspondent ruimtevaart bij De Correspondent. De voorstelling 'Bommenneef' (2015), over een familielid en vermeende held in de Tweede Wereldoorlog, werd opgevolgd door een roman over hetzelfde thema, getiteld 'En we noemen hem', waarvoor ze in 2017 de BNG Bank Literatuurprijs ontving. Het boek verscheen in vertaling in negen landen. Van Heemstra is verloofd met spelontwikkelaar David.

Half mei verschijnt het nieuwe boek van Marjolijn van Heemstra, 'In lichtjaren heeft niemand haast - Een zoektocht naar meer ruimte in ons leven'.

Vader en dochter bij de bruiloft van een tante, in 1989.

'De vriendengroep van Marjolijn in haar tienerjaren was heel gemêleerd. Ze zat op een internationale school, had zich ondergedompeld in een groep meisjes en jongens van allerlei culturen en haalde daar ook haar eerste liefdes vandaan. Ze ging veel om met jongens van een laag schoolniveau. Dat speelde voor haar geen grote rol, maar ons gaf het eerlijk gezegd soms best zorgen.'

'Een van haar beste vriendinnetjes, Hanina, een sterk kind, vonden wij wel erg leuk. Marjolijn ziet haar nog steeds veel. Ze mocht een keer mee met haar familie naar het Atlasgebergte in Marokko, waar Hanina's gezin vandaan komt, iets waar Marjolijn zich erg op verheugde. Maar tijdens die vakantie mocht ze als jonge vrouw nauwelijks het huis uit; natuurlijk een flinke tegenvaller voor mijn onderzoekende dochter.'

'Het knapste werk van Marjolijn vind ik haar dichtbundels. Mij spreken ze erg aan, elke dag lees ik er wel een. De gedichten roepen veel vragen op, zijn vernuftig en vaak humoristisch. Op het podium is ze bijna meer een hoogleraar die hoorcollege geeft dan theatermaker. Haar interesse voor ruimtevaart - ze schrijft erover voor De Correspondent - is niet zo verwonderlijk: de stap van religie naar ruimtevaart is eigenlijk klein. Beide hebben er mee te maken dat je iets vanuit een bepaald perspectief benadert. Ze laat zich inspireren door ver weg, zoals de ruimte en religies, maar zeker ook door dichtbij. Veel familieleden hebben weleens een rolletje gehad in haar stukken. Zo fungeerde ik een keer als een soort spiegel op het podium.'

'Marjolijn is een liefhebbende moeder, die wel ook praktisch naar opvoeden kijkt. Bij de schoolkeuze voor haar twee zoontjes keek ook zij vooral naar welke school het dichtste bij hun huis staat. Haar man, David, werkt parttime als spelontwikkelaar, is 'hoofd huishouden' en geeft haar de ruimte om te creëren en schrijven. Daar heeft ze wel geluk mee. Maar het geeft ook druk: Marjolijn is de kostwinner van het gezin. Vanwege corona heeft ze het afgelopen jaar weinig voorstellingen gespeeld en meer thuis

geschreven. Dat bracht denk ik wel rust in het gezin. Doordeweeks reizen naar theaters in alle uithoeken van het land is gedoe en drukt een stempel.'

'Marjolijn is behalve heel creatief ook best zakelijk: een handige en zeldzame eigenschap in haar vakgebied. Sommige artistieke mensen werken nog al eens nagenoeg onbezoldigd. Marjolijn kan zich daaraan storen, het zou haar zelf niet snel gebeuren.'

'Haar arbeidsethos en discipline zijn mateloos. We zijn een keer op haar uitnodiging samen een paar dagen naar Dubrovnik gegaan, als vakantie. Als we rond 10.00 uur vertrokken om de stad in te gaan, had zij al twee uur achter haar laptop gezeten. Ze is

heel gefocust, ik heb dat veel minder. Mijn gedachtere wereld hangt van associaties aan elkaar, wat tot gevolg kan hebben dat ik dingen niet afmaak. Daar heeft Marjolijn absoluut geen last van.'

'Onze drie dochters hebben goed contact met elkaar, al zien de oudste twee elkaar misschien net iets vaker. Geen van hen is een commerciële kant op gegaan; ze zitten of in de creatieve hoek, of in de geestelijke gezondheidszorg. Nee, we hebben geen miljonairs geproduceerd. Ik ben arts en mijn vrouw is psycholoog; het zit gewoonweg niet in de genen. Onze dochters en hun maatschappelijk geëngageerde levensvisies zijn ons kapitaal.' □

➔ Lees volgende week het interview met Rob Meijer over zijn dochter, harpist Lavinia Meijer. 'Tussen de harp en haar was het liefde op het eerste gezicht. Ze zag er een staan bij een vriendinnetje en vanaf dat moment was ze heel stellig: dat was haar instrument.'

MARJOLIJN OVER DIEDERIK

'Mijn vader is geen kletser. Mijn moeder kan met gemak een coherent verhaal over mij vertellen, bij hem heb ik geen idee wat ik kan verwachten. Juist daarom vind ik het leuk om samen met hem dit interview te doen.'

'Een vroege herinnering aan mijn vader is hoe we bij de Bijenkorf snoep kochten. Hij tipte ons dan om te gaan liggen, zodat we de zuurtjes konden pakken die onder de toonbank waren gevallen. Hij liet ons vaak - in dit geval letterlijk - dingen vanuit een ander perspectief zien.'

'Een ander voorbeeld van zijn creatieve inslag is hoe hij de kerstboom eens ondersteboven optuigde, of met keukengerei in plaats van kerstversiering. Verder maakte hij kleren voor ons en maakte hij meubels.'

'In mijn puberteit hadden we best vaak ruzie. Hij kon streng zijn en ik ging ergetogen. Ik schaamde me ook weleens voor hem, bijvoorbeeld toen hij mij op klompen kwam ophalen van een schoolfeest. Hij maakte er een sport van kleren uit de eurobak van Praxis te dragen. Voor zijn puberende dochters was dat natuurlijk zeer gênant.'

